

## UNESCO-L'Oreal Balticu stipendiumi „Naised teaduses“ pälvis dr Karin Kogermann

5. juunil anti Läti Teaduste Akadeemia tseremoonial üle viis 6000 euro suurust L'Oréal Balticu “Naised teaduses” stipendiumit, millega tunnustati kolme Läti, ühte Leedu ja ühte Eesti andekat naisteadlast.

Tänavused stipendiumid said dr Karin Kogermann Eestist, dr Giedre Motuzaitė-Matuzevičūtė Leedust ning dr Ilva Nakurte, Anda Fridrihsone ja Margarita Baitimirova Lätist.

Eesti stipendiaat dr Karin Kogermann on 2015. aastast Tartu Ülikooli meditsiiniteaduskonna farmaatsia instituudi dotsent ja juhtivteadur. Karina uurib oma teadustöös uudeid võimalusi, kuidas parandada krooniliste haavade ravi. Hoolimata erinevatest võimalustest ei ole veel krooniliste haavainfektsioonide raviks olemas tõhusaid meetodeid. Peamine probleem on biokile olemasolu haavas ja antibakteriaalsete ainete resistentsuse tekkimine ravi ajal. Projekti eesmärk on disainida ja valmistada uued efektiivsed antibakteriaalsed elektrospinnitud nanofiiber haavakatted.

Nii Eestis, Lätis kui ka Leedus anti konkursipõhiselt välja üks stipendium alla 40-aastasele doktorikraadiga naisteadlasele. Stipendium on mõeldud uurimistöö jätkamiseks loodusteadustes, keskkonnateadustes, füüsikas või tehnikateadustes. Lisaks anti Lätis välja veel kaks stipendiumit alla 33-aastastele doktorantidele. Stipendiumi „Naised teaduses“ saamiseks esitati Eestis tänavu 26 avaldust, Lätis 47 ja Leedus 26 avaldust.

Alates 2005. aastast on L'Oréal, UNESCO Läti rahvuslik komisjon, Läti Teaduste Akadeemia ja programmi patroon Vaira Vike-Freiberga tunnustanud programmi “Naised teaduses” stipendiumiga kokku 42 naisteadlast. 2017. aastal liitusid programmiga ka Leedu ja Eesti ning stipendiumi on praeguseks saanud kaks teadlast mõlemast riigist.

UNESCO ja kosmeetikagrupp L'ORÉAL panustavad selle programmi kaudu ühiselt teaduse arendamisesse ning edendavad soolist võrdõiguslikkust teadusmaailmas. Programmi eesmärk on populariseerida teadurite saavutusi, inspireerida naisi üle maailma ning aidata noori teadlasi nende eesmärkide saavutamisel. Tänavu 20. aastapäeva tähistava stipendiumiprogrammi raames on kokku toetatud 2525 teadlast kokku rohkem kui 115 riigist üle maailma.

L'ORÉAL'i Baltikumi stipendiumiprogramm viiakse läbi koostöös Läti Teaduste Akadeemia, Leedu Teaduste Akadeemia, Eesti Teaduste Akadeemia ja UNESCO Balti riikide rahvuslike komisjonidega.



*Eesti, Läti ja Leedu stipendiaadid*

## Vaimse kultuuripärandi konventsiooni osalisriikide üldkogu

4.–6. juunil peeti UNESCO peakorteris vaimse kultuuripärandi kaitse konventsiooni osalisriikide üldkogu. Konventsiooni osalisriike on nüüdseks juba 177, uute liitujate seas on Cooki saared, Kiribati, Malta, Singapur, Suriname, Tai, Timor-Leste ja Tuvalu. Üldkogul valiti vaimse kultuuripärandi komiteesse 12 uut liiget. Kõige tihedam konkurents oli teises valimisgrupis, kus kahele vabale kohale oli seitse kandidaati. 90 häälega pääses komiteesse Aserbaidžaan, paremuselt teise häälesaagi (52) sai Poola, kes pääses komiteesse vaid ühe enamhäälega Gruusia ees. Eesti kaalub komiteesse kandideerimist 2020. aastal.

Üldkogu kõige olulisemaks teemaks võib pidada konventsiooni üldise tulemusraamistiku vastuvõtmist. Selle dokumendi eesmärk on



konventsiooni mõju analüüs ja hindamine eri tasanditel, kasutades kokkulepitud mõõdikuid. Uut tulemusraamistikku hakatakse kasutama ka riikide perioodilises aruandluses, mis toimub edaspidi uutel alustel ja regioonide kaupa. Vastavad muudatused viidi sisse ka konventsiooni rakendusjuhistesse. Aruandluse täpsem järjekord pannakse paika käesoleva aasta novembris toimival komitee istungil. Üldkogu akrediteeris komiteed nõustava organina 29 uut vabaühendust ning lepidi kokku, et arutelu akrediteeritud vabaühenduste rolli üle tuleb jätkata.

Eestist osalesid üldkogul TÜ kultuuriteaduste professor ja UNESCO ERK nõukogu esimees Kristin Kuutma, suursaadik Ingrid Amer ja Margit Siim UNESCO ERKist.



Üldkogu juhatab Itaalia saadik Vincenza Lomonaco  
Foto: © UNESCO/Luis Abad

## TÜ taotleb UNESCO õppetooli loomist kultuuriteaduste professuuri juurde

Aprillis esitas Tartu Ülikool UNESCOle taotluse luua kultuuriteaduste professuuri juurde vaimse kultuuripärandi rakenduslike uuringute õppetool, mis kuuluks UNESCO õppetoolide võrgustiku UNITWIN koosseisu. Õppetooli hakkab juhutama ERK nõukogu esimees professor Kristin Kuutma.

UNESCO õppetooli loomine toetab TÜ kultuuriteaduste instituudi arengueesmärki õppe- ja teadustegevuse rahvusvahelistumise osas. Kavandatav tegevus on seotud õppetöoga peamiselt magistri- ja doktoriõppe suunal, toetudes oluliselt etnoloogia ja

folkloristika õppekavadele, sh 2017.a avatud ingliskeelsele programmile Folkloristics and Applied Heritage Studies.

Loodav UNESCO õppetool kavandab koostööd teiste vaimse kultuuripärandi valdkonna õppetoolidega üle maailma (Belgia õppetooli kutse seminarile oktoobris; Läti õppetooli seminar mais, kontaktid õppetoolidega Mehhikos ja Türgis ning planeeritavate õppetoolidega Marokos ja Brasiilias). Väga tihe on koostöö UNESCO ERKi ning ka Kultuuriministeeriumi ja Rahvakultuuri Keskusega. Tänu professor Kuutma pikaajalisele rahvusvahelisele tööle vaimse kultuuripärandi vallas (muu hulgas on ta esindanud Eestit vaimse kultuuripärandi konventsiooni valitsustevahelises komitees) on ülikoolil head sidemed ka UNESCO peakorteril vaimse kultuuripärandi osakonnaga, kellega antud taotlus on kooskõlastatud. Otsust loodava õppetooli vastuvõtmise kohta UNESCO õppetoolide võrgustikku on oodata sel sügisel.



## Rekonstruktsioon maailmapärandi paikades

6.–8. mail peeti Varssavis konverents „The Challenges of World Heritage Recovery. International conference on reconstruction.“ Kõrgetasemeline konverents keskendus paradigma muutusele ehk liikumisele objektikeskselt rekonstruktsioonilt laiemale ühiskonna hõlmamise poole. Valdav enamus ettekandeid käsitles Varssavit ühe ja teise nurga alt, kuid tutvustati ka Timbuktu, Bamiyani, Nepali ja Tokyo raudteejaama näiteid. UNESCO teise valimisgrupi valitud esindajana osales üritusel ICOMOSi juhatuse liige Riin Alatalu.

Lisainfo:  
<http://whrecovery2018.pl/en/conference/>

## UNESCO loovlinnade aastakohtumine Krakowis/Katowices



Foto: Tomáš Řehák

12.–15. juunil toimus Krakowis/Katowices UNESCO loovlinnade 12. aastakohtumine. UNESCO loovlinnade aastakohtumine pakub linnadele harukordset võimalust ülemaailmsete kultuurisidemete tihendamiseks ning ulatusliku ja mitmekesise võrgustiku põhieesmärkide määratlemiseks. UNESCO kirjanduslinnade võrgustik on osa 2004. aastal asutatud UNESCO loovlinnade võrgustikust, kuhu praegu kuulub 180 linna. Tartust sai võrgustiku liige 2015. aastal ning alates 2017. aastast on võrgustikus 28 kirjanduslinna, kes esindavad kokku 6 kontinenti ning 23 riiki, 26 miljonit linnakodanikku, 1250 raamatukogu, 130 kirjandusfestivali ning enam kui 1200 raamatupoodi. Võrgustik teeb aastaringset tihedat koostööd, et toetada ja rikastada kirjanduselu ning loomevaldkonda laiemaltki, populariseerida raamatuid ja lugemist, vahetada kogemusi ja teadmisi ja süvendada kultuurikontakte. Seekord esitleti kirjanduslinnade mitmekeelset luuleantoloogiat “Poetic Encounters”. Kaks luuletust kirjanduslinnast Tartust – Hasso Krulli “Tee sees on augud ...” ning Maarja Pärtna “Aed” – ilmusid koos partnerlinnade tekstidega ainuüksesplarina välja antud antoloogias, mis valmis kingitusena UNESCO loovlinnade võrgustiku 12. aastakohtumise korraldajatele Krakowis ja Katowices. Projekti “Poetic Encounters”

algatasid kirjanduslinn Heidelberg ning käsitöö ja rahvakunste linn Fabriano, et väärtustada kultuurilist mitmekesisust ja koostööd kui loovlinnade võrgustiku tuuma. “Poetic Encounters” ehk “Luulelised kohtumised” on Fabrianos käsitööna valminud raamat, mis koondab 51 luuletaja loomingut 28 UNESCO kirjanduslinnast. Eestist osales kohtumisel meie kirjanduslinna koordinaator Marja Unt.

## Rahvusvaheline ÜRO matke Jüri gümnaasiumis

27.–29. aprillil toimus Jüri gümnaasiumis ÜRO matke, kus osalesid õpilased ja õpetajad Eestist, Lätist, Leedust ja Ukrainast. Ürituse raames mängisid osalejad läbi ÜRO peaassamblee. Iga noor esindas matkel üht ÜRO liikmesriiki, mille seisukohti ta komitee töös ja istungil väljendas. Matke keskmes oli sel aastal kolm teemat: meediakirjaoskus, põlisrahvad ning naiste ja laste õigused.



Enne kolmepäevast rahvusvahelist ÜRO matket Jüris toimusid üle Eesti kolm minimatket ning eeltööpäev Tallinna Ülikoolis. Viimane rahvusvaheline õpilaste ÜRO matke toimus Eestis aastal 2015, sellele järgnesid matked Lätis ja Ukrainas, kus ka meie noored aitasid korraldamisel ning osalesid delegaatidena. ÜRO matke on olnud Eesti UNESCO ühendkoolide programmi osa aastast 2011.

ÜRO matke programm on üks Eesti UNESCO ühendkoolide võrgustiku olulisemaid tegevusi. Matkel osalemine arendab noorte võõrkeele-, argumenteerimis- ja väljendusoskusi ning võimet töötada rahvusvahelises kollektiivis.



Noored saavad teadmisi rahvusvaheliste organisatsioonide tööst ning aktuaalsetest globaalsetest teemadest.

Matke toimumisse panustasid Eesti ÜRO matke noored, MTÜ Mondo, UNESCO ERK, Haridus- ja Teadusministeerium ning Välisministeerium.

### Eesti ÜRO matke noored

Maikuus toimus kaks ÜRO matke noorte kohtumist. Esimese kohtumise eesmärk oli jagada tagasisidet 2018. a ÜRO matke teemal ning koguda mõtteid 2019. a matkeks. Teisel kohtumisel tegeleti noorte meeskonnavaimu tõstmisega ning osalejad panid enda individuaalsed ja meeskonnatöö oskused proovile põgenemistoa mõistatuste lahendamise ja väljapääsu otsimisega. Kohtumised korraldasid UNESCO ERK ja MTÜ Mondo, kohtumistel osales kümme noort.

Viimase aasta jooksul on UNESCO ERK pööranud enam tähelepanu noortele suunatud tegevustele. Peamiselt aitavad noored korraldada Eestis rahvusvahelist ÜRO matke programmi kooliõpilastele. Lisaks ÜRO matke programmile kaasab UNESCO ERK noori noortevaldkonna poliitikapaberite arutellu, toetab noorte osalemist Eesti esindajatena UNESCO noorteüritustel ning kohtumistel. UNESCO ERKi tegevustes osalevad noored vabatahtlikkuse alusel, oluline on soov ja aeg panustada.

### Kestliku arengu nädal koolides

Mai lõpus tähistasid Eesti UNESCO ühendkoolid kestliku arengu nädalat. MTÜ Mondo kutsus perioodil 28.05-01.06 korraldama koolides, organisatsioonides või kogukondades temaatilisi sündmusi, mis on seotud kestliku arengu eesmärkidega. Sündmuste teemaviide sotsiaalmeedias oli #SDGnädal2018.

Nädal lõppes MTÜ Mondo korraldatud seminariga „Haridusuuendused kestlikus arengus“, kus esinesid Kristel Rillo (HTM), Elina Lehtomäki (Oulu ülikool), Roksolana Sliuser (Subatomic) ning Maarja Hallik ja Liisa Puusepp (TLÜ). Seminaril tunnustati aasta jooksul

tublimaid maailmahariduse teemadega tegelenud ning üritusi korraldanud koole. Ettevõtmine panustas üleeuroopalise kestliku arengu nädala tähistamisse: [www.esdw.eu](http://www.esdw.eu)

Nädala korraldamist toetasid Välisministeerium ja Haridus- ja Teadusministeerium.



### Eesti UNESCO ühendkoolide võrgustiku uus juhendmaterjal

2018/19 õ-a ühinevad Eestis Läänemere Projekti ja UNESCO ühendkoolide võrgustiku liikmed üheks Eesti UNESCO ühendkoolide võrgustikuks. Võrgustike ühinemise ettevalmistused on toimunud 2017. aastast. Kahe võrgustiku ühinedes on Eestis 45 UNESCO ühendkooli. UNESCO ühendkoolide võrgustikku koordineerivad MTÜst Mondo Viktoria Rudenko ja Tartu Loodusmajast Gedy Siimenson. Gedy tegeleb peamiselt Läänemere Projekti ning Viktoria ÜRO matke ja teiste võrgustiku tegevustega.

Lisaks kahe võrgustiku liitmisele uuendas UNESCO ERK koostöös võrgustiku koordinaatoritega võrgustiku tööpõhimõtteid, liikmesuse tingimusi ning keskseid teemasid. Võrgustiku uuendustes on arvestatud UNESCO peakontori juhiseid, üleilmse võrgustiku reformi ja Eesti konteksti. Ühendkoolide tegevustes on keskel kohal kestliku arengu eesmärgid. Koolidele mõeldud uus võrgustiku juhendmaterjal valmis mais 2018. Uue õppeaasta alguses oodatakse koolidelt kinnitust uuendatud võrgustikus osalemise soovist.



## Maailmahariduse uuring Eestis

GENE, UNESCO ERK, Välisministeerium ja Haridus- ja Teadusministeerium otsustasid Eestis korraldada maailmahariduse kaardistamise ja uuringu. Uuringu tulemusel valmib ülevaade, kuidas on maailmahariduse valdkond ministeeriumite ja organisatsioonide ning formaal- ja mitteformaalhariduse vahel jaotunud. Samuti antakse võrdlus teiste Euroopa riikidega ning alus, millele Eestis maailmahariduse valdkonna arendamisel toetuda ja millelt edasi minna. Eesti maailmahariduse uuring plaanitakse teha 2019. aasta alguses.

## Eesti ekspert Haridus 2030 indikaatorite töörühmas

1. juunil esitati UNESCO Haridus 2030 indikaatorite töörühma liikmeks Eesti ekspert Tiina Annus (HTM). Töörühm tegeleb neljanda, haridusteemalise kestliku arengu eesmärgi indikaatoritega. Töörühma töös on esindatud kõik valimisgrupid ja II valimisgruppi esindavad Armeenia, Eesti ja Venemaa eksperdid. Töörühma mandaat kestab 2018–2020.

## Eesti esitas UNESCOle täiskasvanuhariduse raporti

Eesti esitas UNESCOle neljanda globaalse täiskasvanuhariduse raporti koostamiseks vajalikud andmed. Raporti koostab UNESCO elukestva õppe instituut. Raporti andmeid koguti veebiküsimustiku vahendusel, Eestist vastas küsimustikule Haridus- ja Teadusministeerium. Globaalne täiskasvanuhariduse raport valmib 2019. aastal.

## UNESCO noorte professionaalide programm 2018

Avatud on UNESCO noorte professionaalide programmi Eesti konkursivoor. Programm on mõeldud kuni 32-aastastele kõrghariduse omandanud noortele, kes soovivad kandideerida UNESCOsse tööle. Programmi eesmärk on parandada UNESCO sekretariaadi geograafilist jaotust, võrdsustada soolist

esindatust ning noorendada ja mitmekesistada UNESCO töötajaskonda.

Programmi kandideerimine toimub UNESCO ERKi kaudu. Kandideerimiseks tuleb saata aadressile [unesco@unesco.ee](mailto:unesco@unesco.ee) vabalt valitud vormis kuni kahe leheküljelise CV inglise või prantsuse keeles, haridust tõendava dokumendi koopia ning üheleheküljeline eestikeelne motivatsioonikiri. Kandideerimise tähtaeg on 01.07.2018.

UNESCO ERK valib 16. juuliks välja kuni 15 kandidaati ning edastab nende kontaktid koos omapoolse soovitusena 27. juuliks UNESCO peakorterisse. Rohkem infot on UNESCO ERK veebis: <http://unesco.ee/noorte-professionaalide-programm/>

## KALENDER

19.–21.06  
Regionidevaheline UNESCO rahvuslike komisjonide kohtumine Dianis Keenias

24.06–04.07  
Maailmapärandi komitee 42. istung Manamas Bahreinis

23.–27.07  
MAB ICC 30. istung Palembangis Indoneesias

26.11.–01.12  
Vaimse pärandi komitee 13. istung Mauritiusel